

HEUVELLAND
IN BEWEGING

JUNI 2023

Inhoudsopgave

1. Aftrap	4
2. Wedstrijdanalyse	5
3. Ambitie	6
4. Tactiek	7
a. Regionale samenwerking	7
b. Rollen	7
c. Partners	7
d. Lokale vertaling	8
e. Financiën	8
f. Regionale scores	8
5. Wedstrijd	9
a. Sportief & Gezond Opgroeien	9
b. Meedoen door Bewegen	9
c. Sterk & Vitaal Verenigen	9
d. Ruimte om te Bewegen	9
6. Lokale Scores	10
a. SaEMen in Beweging	10
b. Sport aan de Geul	12
c. Gulpen-Wittem Beweegt	13
7. Opstelling	14
8. Supporters	15
9. Herijking Sportakkoord	16

1. AFTRAP

In de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Valkenburg aan de Geul is in 2020 gewerkt aan een lokaal sportakkoord.

In navolging van het Nationaal Sportakkoord is met diverse lokale partners invulling gegeven aan dromen en ambities, kansen en uitdagingen en concrete activiteiten om zoveel mogelijk inwoners te laten sporten en bewegen. Een leven lang. Sport en bewegen dragen in belangrijke mate bij aan ontspanning, ontmoeting, gezonde leefstijl, meedoen en plezier.

De gemeenten vormen samen met enkele andere gemeenten de regio Heuvelland. Een regio met vergelijkbare kansen, uitdagingen, vergelijkbare verenigingen, sport- en beweegaanbieders, (veelal) dezelfde onderwijsbesturen en zorg- en gezondheidsorganisaties met qua uitvoering vergelijkbare programma's.

Geconstateerd is dat er regionaal weliswaar afstemming plaatsvindt, maar dat iedere gemeente autonoom is ten aanzien van beleid en uitvoering op het thema sport en bewegen. Meer regionale samenwerking moet leiden tot versterking van de inhoud, de financiële mogelijkheden en daarmee samenhangende ambities.

En daar moeten de lokale sport- en beweegpartners van gaan profiteren. We willen tenslotte zoveel mogelijk inwoners laten sporten en bewegen en die wonen, leven en groeien op in de verschillende dorpen en kernen.

Kortom, we versterken met elkaar onze slag- en uitvoeringskracht en dat gaan we lokaal merken. De gemeenten, scholen, verenigingen, zorg- en gezondheidspartners en alle andere lokale sport- en beweegpartners gaan samen aan de slag om nog meer inwoners in beweging te brengen.

Indien andere regiogemeenten en/of andere instellingen en organisaties de toegevoegde waarde zien van deze samenwerking en daar een versterkende bijdrage aan willen leveren, zijn ze welkom om aan te sluiten bij dit regionaal collectief.

Dit sportakkoord kent twee niveaus. Het eerste niveau bestaat uit de regionale ambities, de regionale aanpak en de regionale programma's. Het tweede niveau geeft de vertaling weer naar lokale projecten en activiteiten, de zogenaamde lokale scores.

In 2023 is het sportakkoord Heuvelland in Beweging herijkt en sluit daarmee aan bij de hoofdlijnen Sportakkoord II Sport versterkt.

2. WEDSTRIJDANALYSE

De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern en Valkenburg aan de Geul hebben samen ruim 55.000 inwoners, woonachtig in vele dorpen en kernen.

De bevolkingsprognose 2019-2025 laat zien dat het inwonersaantal licht gaat krimpen en dat er in de verschillende leeftijdsgroepen behoorlijke verschuivingen gaan plaatsvinden. De leeftijdsgroep 5-20 jaar neemt af met de grootste afname in de doelgroep 15-20 jarigen (25%). Daarentegen groeit de doelgroep 65-plussers de komende jaren met ruim 10%.

De sportdeelname (wekelijks sporten en bewegen) scoort onder het landelijke gemiddelde. Ongeveer 45% van de volwassenen sport wekelijks, terwijl dit landelijk 51% is. Ook als het gaat om het voldoen aan de beweegrichtlijn scoort de regio Heuvelland lager dan het landelijk gemiddelde. Met name voor de doelgroepen ouderen, mensen met een beperking en mensen in armoede situaties is het niet vanzelfsprekend om wekelijks te sporten en te bewegen. Mogelijk hebben deze cijfers ook invloed op de minder goede scores ten aanzien van gezondheid, overgewicht en eenzaamheid. Sporten en bewegen dragen bij aan een actieve en gezonde leefstijl, aan ontmoeting en dat mensen ergens bij horen.

Op scholen en kindcentra is er aandacht voor sport en bewegen. Het aantal jeugdigen dat sport is hoog te noemen. Toch neemt ook het aantal kinderen met overgewicht toe en nemen de motorische vaardigheden af.

Ongeveer een kwart van alle inwoners is lid van een sportvereniging. Daarmee vormen de verenigingen samen de sportieve ontmoetingsplaats. Dit komt overeen met het landelijke gemiddelde van 25%. Bij veel verenigingen staat het ledenaantal onder druk en met de genoemde bevolkingsprognoses zal deze druk naar verwachting verder toenemen.

De ledenopbouw van de sportverenigingen laat zien dat de jeugd de allerbelangrijkste doelgroep is, terwijl de 65-plusser juist het minst vertegenwoordigd is binnen een sportvereniging. Naarmate inwoners ouder worden, neemt het verenigingslidmaatschap af. Met de afnemende groep jeugdigen en groeiende groep 65-plussers gaat de vijver voor verenigingen de komende jaren veranderen.

3. AMBITIE

We gaan verder bouwen aan een sportieve en gezonde regio. Een regio waar iedereen een leven lang kan sporten en bewegen en waar een gezonde en actieve leefstijl vanzelfsprekend is. Een regio waar het goed wonen, opgroeien, oud worden en ontspannen is. Met sport en bewegen binden en inspireren we inwoners. We brengen de regio letterlijk en figuurlijk in beweging.

Van jongs af aan veel en vaardig sporten en bewegen legt een belangrijke basis voor een sportieve en gezonde regio. Kinderen raken vertrouwd met sporten en bewegen doordat het vanzelfsprekende onderdelen zijn in het dagelijkse leven. Sporten en bewegen is niet alleen leuk, het draagt tevens bij aan een gezonde en actieve leefstijl en het bevordert de leerprestaties. Sporten en bewegen vinden wij belangrijk voor het ontwikkelen en opgroeien van onze kinderen.

We willen dat iedereen een leven lang mee kan doen. Niemand staat aan de kant. Ook niet de doelgroepen waarvoor het niet vanzelfsprekend is dat ze meedoen zoals ouderen, mensen met een beperking en gezinnen in armoede. Sporten en bewegen zorgen ervoor dat inwoners ergens bij horen en het is gezond. Door beweging voelen mensen zich fitter en vitaler en wordt de zelfredzaamheid vergroot. Hiermee verrijken we het goed en gelukkig wonen en leven in onze regio.

De sportverenigingen vormen de belangrijkste ontmoetingsplaats waar jong en oud samen komen, elkaar ontmoeten, recreatief en prestatief sporten en passief en actief genieten. De verenigingen zijn belangrijk voor de levendigheid in de dorpen en kernen en voor het veelzijdige sport- en beweegaanbod. Verenigingen zoeken elkaar meer op, gaan op zoek naar de toegevoegde waarde van samen. Samen gaan we de uitdagingen aan en blijven we dé sportieve ontmoetingsplaats.

Sport en bewegen vraagt om een ruimte die uitnodigt. Dat geldt voor de ruimte dichtbij huis en school, voor de sportaccommodaties en voor het prachtige recreatieve heuvelland dat uitnodigt tot wandelen, fietsen en hardlopen.

In de regio zetten we hier samen de schouders onder. Door kennis, kunde en programma's meer op elkaar af te stemmen en door meer samen te werken wordt regionaal een verdere impuls gegeven aan sport, bewegen en gezondheid. En daar gaan we lokaal van profiteren.

4. TACTIEK

A. REGIONALE SAMENWERKING

De gemeenten in de regio staan voor gedeelde kansen en gedeelde uitdagingen. Kansen om te bouwen aan een sportieve en gezonde regio en uitdagingen op thema's als demografie, gezondheid, participatie en preventie. De overtuiging bestaat dat door regionale samenwerking beter en steviger geanticipeerd gaat worden op deze kansen en uitdagingen. Gemeenten, onderwijs, zorg- en gezondheidsorganisaties, bedrijfsleven en sport- en beweegaanbieders realiseren samen meer slag- en daadkracht dan dat iedere groep dat afzonderlijk doet.

Heel Heuvelland in Beweging, daar gaan we voor en dat doen we samen. En we focussen ons hierbij op lokale uitvoering omdat we daar onze inwoners het beste kunnen bereiken, binden en inspireren.

B. ROLLEN

Heuvelland in Beweging is een regionale samenwerking die op de volgende onderdelen een sterke rol gaat vervullen:

1. Sterke partner

Alleen ga je sneller, samen kom je verder. Door regionaal samen te werken neemt het volume toe en zijn we beter in staat de uitdagingen aan te gaan en de kansen te benutten. Als Heuvelland in Beweging trekken we gezamenlijk op richting schoolbesturen,

zorg- en gezondheidsorganisaties, Provincie Limburg, sportbonden etc. Samen vormen we een sterke partner voor deze stakeholders en bouwen we verder aan een sportieve en gezonde regio.

2. Programma's versterken

Door kennis en kunde te delen, samenwerking met stakeholders te stimuleren en effecten te monitoren worden deze programma's verder versterkt. In hoofdstuk 5 worden de regionale programma's verder toegelicht.

3. Inspireren en kennis delen

We laten zien dat regionale samenwerking van meerwaarde is en inspireren en stimuleren andere stakeholders om mee te gaan doen. Daarnaast inspireren we lokale partners door kennis te delen, door goede voorbeelden een podium te bieden en door mensen bij elkaar te brengen. Uiteraard willen we ook zelf geïnspireerd worden door te leren van andere voorbeelden van regionale samenwerking.

4. Lokale uitvoering ondersteunen en faciliteren

De regionale samenwerking leidt er primair toe dat de lokale uitvoering versterkt wordt. Door programma's te versterken, kennis te delen, meer middelen te genereren en de uitvoering te versterken zal ertoe leiden dat we meer inwoners gaan bereiken, meer

mensen gaan sporten en bewegen, meer mensen mee gaan doen en dat we de sportverenigingen beter kunnen ondersteunen en versterken. Kortom, door regionaal samenwerken gaan we de lokale uitvoering versterken.

C. PARTNERS

We richten ons op twee partnergroepen, te weten regionale partners en lokale partners.

• Regionale partners

De regionale partners brengen kennis, kunde en/of financiële middelen in en spreken de intentie uit om de ambities te realiseren. De regionale partners brengen kennis, kunde en financiële middelen in en gaan samen aan de slag om de ambities te realiseren. De regionale partners zijn de gemeenten, Provincie Limburg, onderwijsbesturen, zorg- en gezondheidsorganisaties, zorgverzekeraars, Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG), bedrijfsleven, NOC*NSF en sportbonden.

De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Valkenburg aan de Geul gaan in 2020 samen aan de slag om zoveel mogelijk regionale partners te committeren aan Heuvelland in Beweging.

• Lokale partners

De lokale partners geven, veelal in nauwe samenwerking met de buurtsportcoaches, uitvoering aan de diverse programma's en projecten. De lokale partners vormen een vindplaats voor doelgroepen, bieden sport- en beweegaanbod en/of stimuleren inwoners om te gaan sporten en bewegen. Gezamenlijk vormen zij een netwerk dat zich richt om lokaal zoveel mogelijk inwoners te stimuleren tot sporten en bewegen. De lokale partners zijn de scholen, huisartsen, praktijkondersteuners, wijkverpleegkundigen, fysiotherapeuten, sociaal team, welzijnswerk, zorgcentra, sportverenigingen, sport- en beweegaanbieders, sportraad Eijsden-Margraten en de buurtsportcoaches.

Met het sluiten van dit sportakkoord verbinden de lokale partners zich als 'supporter' aan deze samenwerking en zetten ze zich samen in om lokaal de ambities te realiseren.

D. LOKALE VERTALING

De regionale samenwerking is erop gericht om meer volume en daarmee meer daad- en slagkracht te realiseren ten gunste van de lokale uitvoering in de verschillende gemeenten. Heuvelland in Beweging vormt de regionale merknaam en vervult de rollen zoals in paragraaf 4b. toegelicht. Lokaal vindt de vertaling en de uitvoering plaats en we kiezen ervoor om lokale merknamen te gaan gebruiken ter verhoging van identiteit, herkenbaarheid en eigenaarschap.

De lokale vertaling is als volgt:

- Gemeente Eijsden-Margraten: **SaEMen in Beweging**
- Gemeente Valkenburg aan de Geul: **Sport aan de Geul**
- Gemeente Gulpen-Wittem: **Gulpen-Wittem Beweegt**

In hoofdstuk 6 wordt deze lokale vertaling per gemeente verder uitgewerkt.

E. FINANCIËN

De regionale samenwerking moet leiden tot meer slagkracht en daar zijn middelen voor nodig. De overtuiging bestaat dat juist door een sterkere samenwerking en een sterker partnerschap gebruik gemaakt moet worden van het 'matching-principe' bij de regionale partners. Dus samen investeren in een sportieve en gezonde regio.

De gemeenten en de rijksoverheid investeren momenteel al in sporten en bewegen en dan met name in het financieren van de buurtsportcoaches / combinatie-functionarissen sport en bewegen. Bij het sluiten van dit sportakkoord komt er een extra uitvoeringsbudget van de rijksoverheid beschikbaar en de verenigingen kunnen gebruik maken van extra ondersteuning (zogenaamde services) vanuit NOC*NSF.

De gemeenten spannen zich in om een extra budget te reserveren voor een sportieve en gezonde regio, met als voorwaarde dat regionale partners met

kennis, kunde en/of middelen dit budget gaan matchen.

De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Valkenburg aan de Geul trekken in 2020 samen op om zoveel mogelijk regionale partners behalve inhoudelijk ook financieel te committeren aan Heuvelland in Beweging.

F. REGIONALE SCORES

Om de regionale samenwerking en de regionale ambities verder vorm te geven worden er de komende maanden vanuit Heuvelland in Beweging de volgende scores nagestreefd.

PROGRAMMA: HEUVELLAND IN BEWEGING

Score

- Overige gemeenten regio uitnodigen tot deelname en onderzoeken samenwerking HIB.
- Schoolbesturen committeren aan HIB
- Zorgorganisaties committeren aan HIB
- Zorgverzekeraars committeren aan HIB
- Bedrijfsleven committeren aan HIB
- Regionaal overleg met Provincie Limburg
- HIB inclusief financieringsplan definitief uitwerken tot besluitvorming

5. Wedstrijd

We gaan (verder) invulling geven aan vier programma's die we regionaal zullen versterken en lokaal ten uitvoer gaan brengen.

A. SPORTIEF EN GEZOND OPGROEIEN

Sportief en gezond opgroeien vormt een basis die wij alle kinderen willen meegeven. Kinderen raken van jongs af aan vertrouwd met sporten en bewegen. Dat draagt niet alleen bij een sportieve en gezonde leefstijl, maar draagt ook positief bij aan de leerprestaties en ontwikkeling van onze kinderen, waarbij we ons richten op de 0-12 jarigen.

Sporten en bewegen worden vanzelfsprekende onderdelen in het dagelijkse leven van kinderen. Op en rondom de scholen en kind centra stimuleren we sporten en bewegen. We laten kinderen op een zo breed mogelijke manier ervaren dat bewegen leuk is. Kinderen ontwikkelen zich hierdoor sportief, gezond en vaardig.

Tevens hebben we aandacht voor de doelgroep 12-18 jarigen omdat we bij deze doelgroep een afname zien in de sportdeelname. Samen met deze doelgroep en met scholen en verenigingen stimuleren we sportdeelname en creëren we passend sport- en beweegaanbod.

Binnen het programma Sportief en Gezond Opgroeien richten we ons op:

- Vaardig in Bewegen
- JOGG; Gezonde jeugd, Gezonde toekomst
- Bewegend leren
- Risicovol spelen

- Veelzijdig sport- en beweegaanbod
- Sportieve omgeving
- De Gezonde School
- Sportdeelname 12-18 jarigen
- Monitoring
- Ouderbetrokkenheid

B. MEEDOEN DOOR BEWEGEN

In onze regio staat niemand aan de kant, maar is actief en betrokken. We willen dat iedereen mee kan doen en we richten ons hierbij op inwoners waar dat niet altijd vanzelfsprekend voor is. Kinderen uit gezinnen met financiële beperkingen, eenzame inwoners die onvoldoende meedoen, 'middengroep' van 30-60 jarigen, ouderen die de weg naar het vrije tijds aanbod niet weten te vinden en mensen met (potentiële) gezondheidsachterstanden waarvoor bewegen preventief of als middel kan worden ingezet.

We zetten sport en bewegen in als middel om ontmoeting en participatie te stimuleren en eenzaamheid terug te dringen. Door voldoende en passend sport- en beweegaanbod voor kwetsbare doelgroepen te realiseren, wordt positief bijgedragen aan hun vitaliteit en zelfredzaamheid. Bovendien heeft sport en bewegen een positief effect op de levendigheid in de dorpen en kernen.

Binnen het programma Meedoen door Bewegen richten we ons op:

- Creëren van of aansluiten bij lokale netwerken
- In beeld brengen van vraag en aanbod
- Signaleren en doorverwijzen 0^e en 1^e lijn zorg

- Bestaande beweegprogramma's en - activiteiten versterken en ondersteunen
- Nieuwe beweegprogramma's voor relevante doelgroepen initiëren en faciliteren
- Drempels verlagen op onderwerpen als vervoer en financiën
- Communicatie inzetten om goede verhalen te delen

C. STERK & VITAAL VERENIGEN

In de regio Heuvelland is ongeveer een kwart van de inwoners lid van een sportvereniging. Daarmee is de sportvereniging dé omgeving waar inwoners sporten en bewegen, elkaar ontmoeten, verbinden en ergens bij horen. Dé omgeving waar inwoners zich verenigen, mogelijk gemaakt door vele vrijwillige handen.

De verenigingen staan anno 2020 voor de nodige uitdagingen, inwoners verenigen zich niet meer vanzelfsprekend, het vrijwilligerswerk staat onder druk en het ongeorganiseerd sporten neemt toe.

Om dé ontmoetingsplaats voor sporten en bewegen te blijven, bestaat de overtuiging dat er geïnvesteerd moet worden in het sterk en vitaal verenigen. Samenwerking tussen verenigingen, vernieuwend aanbod, benutting accommodaties, vernieuwende lidmaatschapsvormen, vrijwilligersbeleid en maatschappelijke rol zijn onderwerpen die bij gaan dragen aan duurzame en toekomstbestendige verenigingen in het Heuvelland.

Binnen het programma Sterk & Vitaal Verenigen richten we ons op:

- De jeugd heeft de toekomst
- Vitaal grijs
- Sporten en bewegen voor iedereen
- Vernieuwend en passend sport- en beweegaanbod
- Vrijwilligers binden en behouden
- Samen organiseren en huisvesten
- Verenigingsondersteuning
- Communiceren kun je leren

D. RUIMTE OM TE BEWEGEN

We hebben ruimte nodig die uitnodigt om te gaan sporten en bewegen. Sportieve ruimte dichtbij huis en school waar kinderen laagdrempelig gestimuleerd worden en daarnaast kwalitatieve en multifunctionele sportieve omgevingen voor de vereniging sporter.

Het unieke landschap in het Heuvelland kan nog meer benut worden voor het ongebonden en recreatief sporten en bewegen zoals fietsers, wandelaars en hardlopers. Kwalitatieve en veilige routes, knooppunten, bewegwijzering, innovaties en evenementen dragen bij aan het stimuleren en activeren van inwoners om te gaan sporten en bewegen.

Binnen het programma Ruimte om te Bewegen richten we ons op:

- Sportieve en beweegvriendelijke schoolpleinen
- Speelveldjes die uitnodigen tot bewegen
- Beweegtuinten
- Sportieve omgevingen
- Beweegroutes

6. Lokale Ambitie

In de gemeenten Eijsden-Margraten, Valkenburg aan de Geul en Gulpen-Witterm is inzichtelijk gemaakt welke concrete acties voortvloeien uit het sluiten van dit sportakkoord, de zogenaamde lokale ambitie.

De supporters van dit akkoord spreken de intentie uit om genoemde ambities te realiseren. Sommige ambities worden reeds uitgevoerd, andere ambities zullen nog op haalbaarheid onderzocht moeten worden door regionale en/of lokale partners.

Aangezien de vertaling en de uitvoering hiervan lokaal zal plaatsvinden kiezen we er bewust voor om voor iedere gemeente een eigen naam te gebruiken ter verhoging van identiteit, herkenbaarheid en eigenaarschap.

In de volgende paragrafen worden de Lokale Ambitie in respectievelijk Eijsden-Margraten, Valkenburg aan de Geul en Gulpen-Witterm opgesomd.

PROGRAMMA: SPORTIEF & GEZOND OPGROEIEN **Ambitie**

- Onderzoek haalbaarheid vakleerkracht sport op scholen (gemeente en schoolbesturen)
- Gebruik vakwerkplan sport en bewegen op alle scholen
- JOGG; stimuleren "Drink water" op scholen / opvang
- JOGG; Meer bewegen en gezonde voeding
- JOGG; "De Gezonde School" certificaat voor scholen
- JOGG; Bewegvriendelijke schoolpleinen
- Beweegroutes in en rondom de scholen
- Bewegend leren op de scholen
- Sportkennismakingsprogramma, clinics verenigingen
- Organisatie Sportdagen en Koningsspelen
- Pauzesport op een of meerdere scholen
- Haalbaarheid Motorische Scan op alle scholen
- Bewegteam gezamenlijke scholen realiseren
- Inzet buurtcoach sport en bewegen

PROGRAMMA: MEEDOEN DOOR BEWEGEN **Ambitie**

- Inrichten netwerk "Meedoen" met lokale partners
- Twee keer per jaar organisatie activiteit gericht op meedoen
- Website Kompas wordt ingericht op drie deelgebieden, Leefstijl, Sport en Bewegen en Kunst en Cultuur
- Overzicht beweeg- en activiteitenaanbod per kern
- Motiveren en stimuleren wandelgroepen / beweegmaatje
- Organisatie beweegmarkt i.c.m. fitheidstest
- Organisatie twee buitenspeeldagen
- Faciliteren MBvO activiteiten
- Inzetten Beweegpas
- Organisatie Inspiratiebijeenkomst Meedoen
- Participatie vervoersregeling gehandicapte sporters
- Participatie Jeugdfonds sport- en cultuur
- Signalering en doorverwijzing 1e lijn zorg naar participatiecoach
- Begeleiding inwoners bewegen op maat
- Opzetten beweegprogramma's diverse doelgroepen
- Samenwerken GLI (leefstijl interventie)
- Communicatie inzetten om goede verhalen te delen
- Inzet participatiecoach en buurtcoach sport en bewegen

**PROGRAMMA:
STERK & VITAAL VERENIGEN**

Ambitie

- Onderzoek vitaliteit sportverenigingen
- Onderzoek gezamenlijke ambities verenigingen
- Inzet 'services' NOC*NSF ter ondersteuning
- Twee keer per jaar organisatie verenigingsavond
- Ondersteuning verenigingen vormen samenwerking
- Ondersteunen en faciliteren "Gezondere sportomgeving"
- Sportdorp ondersteunen en faciliteren
- Sportkennismakingsprogramma en clinics scholen
- Gezamenlijk nieuw aanbod 55-plussers realiseren
- Inclusief sporten en bewegen bij verenigingen
- Vrijwilligers binden en behouden
- Kennisdeling en deskundigheidsbevordering
- Onderzoek mogelijkheden bundeling verenigingstaken
- Inzet advisering sportraad
- Inzetten op kwaliteit accommodaties
- Inzet verenigingsconsulent
- Inzet buurtcoach sport en bewegen

**PROGRAMMA:
RUIMTE OM TE BEWEGEN**

Ambitie

- Sportieve en beweegvriendelijke schoolpleinen
- Beweegroutes in en rondom scholen
- Speelveldjes – speelvoorzieningen
- Sportieve omgevingen
- Beweegroutes in de openbare ruimte
- Gebruik beweegtuinten
- Plan van aanpak uitdagende, eigentijdse beweegvoorzieningen in de wijk en het buitengebied

Sport aan de Geul

PROGRAMMA: SPORTIEF & GEZOND OPGROEIEN

Ambitie

- Onderzoek haalbaarheid vakleerkracht sport op scholen (gemeente en schoolbesturen)
- Gebruik vakwerkplan sport op alle scholen
- JOGG; stimuleren "Drink water" op scholen / opvang
- JOGG; Meer bewegen en gezonde voeding
- JOGG; "De Gezonde School" certificaat voor scholen
- Bewegend leren realiseren op een of meerdere scholen
- Risicovol spelen stimuleren op een of meerdere scholen
- Peuter- en kleutergymnastiek
- Sportkennismakingsprogramma, clinics verenigingen
- Organisatie Sportdagen en Maximanifestatie
- Pauzesport op een of meerdere scholen
- Motorische Scan op alle scholen
- Realisatie c.q. behoud sportief schoolplein, natuurspeeltuin,
- Beweegtuin, modderhoek
- Ouderbetrokkenheid vergroten
- Gebruik sportaccommodaties

- Naschools sportprogramma
- Zomersport
- Sportdeelname 12-18 jarigen
- Bewegteam gezamenlijke scholen realiseren
- Inzet Combinatiefunctionaris onderwijs & sport

PROGRAMMA: MEEDOEN DOOR BEWEGEN

Ambitie

- Inzicht in bestaande sport- en beweegaanbod
- Meer mensen gaan meedoen aan sport- en beweegactiviteiten
- Passend aanbod ontwikkelen samen met sport- en beweegaanbieders
- Een lokaal netwerk "Meedoen" wordt gerealiseerd
- Opzetten en faciliteren van beweeg- en leefstijlprogramma's
- Sport en bewegen middel voor preventie en participatie
- Participatie vervoersregeling gehandicapte sporters
- Participatie Jeugdfonds sport- en cultuur

PROGRAMMA: STERK & VITAAL VERENIGEN

Ambitie

- Onderzoek vitaliteit sportverenigingen
- Onderzoek kostenbesparingen verenigingen

- Inzet 'services' NOC*NSF ter ondersteuning
- Twee keer per jaar organisatie verenigingsavond
- Ondersteuning verenigingen vormen samenwerking
- Sportkennismakingsprogramma en clinics scholen
- Gezamenlijk aanbod 65-plussers realiseren met focus op eenzaamheid en gezondheid
- Vernieuwend, aantrekkelijk, bereikbaar sport- en beweegaanbod realiseren
- Maatschappelijke rol behouden en faciliteren
- Ouderbetrokkenheid vergroten
- Vrijwilligers binden en behouden
- Kennisdeling en deskundigheidsbevordering
- Onderzoek mogelijkheden bundeling verenigingstaken
- Inzetten op kwaliteit en clustering accommodaties
- Inzet combinatiefunctionaris verenigingen

PROGRAMMA: RUIMTE OM TE BEWEGEN

Ambitie

- Realisatie c.q. behoud sportief schoolplein, natuurspeel tuin, beweegtuin, modderhoek
- Sportieve omgevingen
- Bewegroutes in de openbare ruimte
- Plan van aanpak uitdagende, eigentijdse beweegvoorzieningen in de wijk en het buitengebied

PROGRAMMA: **SPORTIEF & GEZOND OPGROEIEN** **Ambitie**

- Onderzoek haalbaarheid vakleerkracht sport op scholen (gemeente en schoolbesturen)
- Gebruik vakwerkplan sport op alle scholen
- Nijntje Beweegdiploma op een of meerdere scholen
- JOGG; stimuleren "Drink water" op scholen / opvang
- JOGG; Meer bewegen en gezonde voeding
- JOGG; "De Gezonde School" certificaat voor scholen
- Bewegend leren realiseren op een of meerdere scholen
- Sportkennismakingsprogramma, clinics verenigingen
- Organisatie Sportdagen, Sportweek, Koningspelen
- Pauzesport op een of meerdere scholen
- Haalbaarheid Motorische Scan op alle scholen
- Sportieve schoolpleinen
- Naschools sport- en beweegprogramma
- Bewegteam gezamenlijke scholen realiseren
- Inzet sport- en cultuurcoach

PROGRAMMA: **MEEDOEN DOOR BEWEGEN** **Ambitie**

- Aansluiten bij initiatieven Samen Doen
- Meer Bewegen voor Ouderen
- In beeld brengen en bekend maken bestaand aanbod
- Programma beweegkennismaking opzetten
- Beweegprogramma's gericht op preventie en participatie
- Bijdrage regeling participatie volwassenen en kinderen
- Participatie Jeugdfonds sport- en cultuur
- Inzet sport- en cultuurcoach

PROGRAMMA: **STERK & VITAAL VERENIGEN** **Ambitie**

- Onderzoek vitaliteit sportverenigingen
- Inzet 'services' NOC*NSF ter ondersteuning
- Twee keer per jaar organisatie verenigingsavond
- Ondersteuning verenigingen vormen samenwerking
- Onderzoek overkoepelend sportplatform
- Onderzoek bundeling verenigingstaken
- Multifunctioneel gebruik sportaccommodaties
- Sportkennismakingsprogramma en clinics scholen
- Vernieuwend sport- en beweegaanbod realiseren
- Vrijwilligers binden en behouden

- Kennisdeling en deskundigheidsbevordering
- Inzet sport- en cultuurcoach

PROGRAMMA: **RUIMTE OM TE BEWEGEN** **Ambitie**

- Sportieve schoolpleinen
- Multifunctioneel gebruik sportaccommodaties
- Beweegroutes in de openbare ruimte

7. OPSTELLING

Om dit sportakkoord tot een succes te maken, maken we met elkaar de ideale opstelling met verschillende posities.

De opstelling bestaat uit:

1. Regionale supporters

De regionale supporters ondersteunen en onderschrijven "Heuvelland in Beweging", zetten de schouders onder een sportieve en gezonde regio en dragen de ambities en het gedachtengoed mee uit. De regionale supporters (partners) brengen kennis, kunde en/of financiële middelen in en gaan samen aan de slag om de ambities te realiseren.

2. Lokale supporters

De lokale supporters zijn betrokken partners en aanhangers van SaEMen in Beweging, Sport aan de Geul of Gulpen-Wittem Beweegt, zoals de scholen, kinderopvang, verenigingen, zorgorganisaties, de gemeenten etc. Met de ondertekening worden deze lokale partners supporter van dit akkoord. Samen gaan we de komende jaren aan de slag, sturen we bij en vieren we de successen en goede resultaten. Jaarlijks worden Heuvelland in Beweging supportersavonden georganiseerd waar we met elkaar verder bouwen aan onze ambities. Om de diverse projecten tot een succes te maken worden supporters gevraagd en uitgedaagd een bijdrage te leveren. Samen komen we verder!

3. Staf

De regie, coördinatie en uitvoering van dit akkoord ligt bij het zogenaamde Kernteam. In dit kernteam zijn de drie gemeenten en de regionale partners bestuurlijk vertegenwoordigd. Samen vormen zij een professioneel regionaal team dat aan de slag gaat met de ambities uit dit akkoord. Alles erop gericht om zoveel mogelijk ambities waar te maken en te vertalen naar lokale uitvoering.

4. Spelers

Alles draait uiteindelijk om de spelers oftewel de inwoners van de drie gemeenten. De programma's en projecten die worden uitgevoerd richten zich op het in beweging brengen en houden van jong tot oud. En door ons te richten op kwetsbare doelgroepen, dragen we ook bij aan het verkleinen van economische en sociale gezondheidsverschillen. Heel Heuvelland in beweging, dat is ons doel!

5. Pers

We geloven in de toegevoegde waarde van communicatie en daar gaan we extra op inzetten. We benutten de regionale lokale communicatiekanalen om de vele goede verhalen te delen, succes samen te vieren en om zoveel mogelijk spelers te bereiken.

8. Supporters

De basis voor het slagen van Heuvelland in Beweging wordt gelegd door de supporters. Veel support, draagvlak en inzet gaan ervoor zorgen dat de genoemde ambities in dit akkoord gerealiseerd gaan worden. We zijn dan ook trots op onze supportersclub:

Hoofdstuk 9 Herijking sportakkoord

Op 14 december 2022 is het Hoofdpijnen Sportakkoord II Sport versterkt ondertekend door vier strategische partners: het ministerie van VWS, NOC*NSF, VNG/VSG en POS.

Samen slaan zij de handen ineen om drie ambities te realiseren:

1. **Het versterken van het fundament,**
2. **Het vergroten van het bereik,**
3. **Het meer zichtbaar maken van de betekenis van sport.**

Met de komst van het nieuwe Sportakkoord start ook het toewerken naar vernieuwde lokale sportakkoorden en komt er wederom budget beschikbaar voor de uitvoering. Een van de voorwaarden bij het aanvragen van de middelen voor het lokale / regionale sportakkoord is dat het sportakkoord herijkt wordt aan de hand van het 'Raamwerk Afspraken Sportakkoord'.

In dit hoofdstuk wordt de herijking van het sportakkoord Heuvelland in Beweging beschreven.

Algemeen

Het gezamenlijke sportakkoord van de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Valkenburg aan de Geul genaamd 'Heuvelland in Beweging' is begin 2021 door 86 supporters ondertekend. Gezamenlijk is aan de slag gegaan met de uitvoering van het plan en het realiseren van de doelstellingen. Jaarlijks worden speerpunten vastgesteld en zijn er al mooie resultaten geboekt. Een beweging is in gang gezet en die beweging blijven we voortzetten én waar mogelijk versterken. Er is geen aanleiding om qua inhoud of organisatie een grote wijziging of herijking door te voeren.

Kernteam

De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Valkenburg aan de Geul hebben een regionaal sportakkoord gesloten met in totaal 86 'supporters' die het akkoord hebben ondertekend.

Er is een bestuurdersgroep, genaamd het kernteam samengesteld met daarin vertegenwoordiging van het onderwijs, de zorg, de gezondheid, het welzijn, de sport(verenigingen) en de gemeenten. Het kernteam bespreekt de voortgang van het akkoord, benoemt jaarlijks de speerpunten, is een belangrijk klankbord en fungeert als ambassadeur van de gezamenlijke regionale ambities. Het kernteam heeft besloten om verder te bouwen op het sportakkoord I.

Naast het kernteam zijn er in 'het veld' enkele projectteams actief die de ambities uit het sportakkoord vertalen en uitvoeren via enkele concrete projecten en activiteiten. Deze vloeien voort uit de programma's:

1. Sportief en gezond opgroeien
2. Meedoen door bewegen
3. Sterk en vitaal verenigen
4. Ruimte om te bewegen.

De huidige sportconsulenten zijn de aanjagers van deze projectteams en zorgen voor verbinding met het kernteam en het beleidsteam van het sportakkoord.

Coördinator sport en preventie

De coördinatie van het sportakkoord 'Heuvelland in Beweging' ligt bij de beleidsadviseurs van de drie gemeenten en de projectleider. Zij vormen samen het beleidsteam Heuvelland in Beweging. De projectleider zal tot einde van het kalenderjaar ook de rol van coördinator sport en preventie vervullen. In de komende maanden zal de organisatie, zowel lokaal als regionaal, verder worden ingericht inclusief de keuze voor een 'definitieve' coördinator sport en preventie. Naam (tijdelijk) coördinator: Roy Simons Email: roy@negen.nl

Monitoring en evaluatie

Heuvelland in Beweging zal meewerken aan activiteiten rondom monitoring en evaluatie die in het kader van het Sportakkoord en de Brede SPUK plaatsvinden in de periode 2023–2026.

Het fundament op orde

In 2021 hebben maar liefst 86 organisaties het sportakkoord Heuvelland in Beweging ondertekend. De organisaties, supporters genoemd, waren betrokken bij de totstandkoming en de inhoud van het akkoord en zijn vervolgens ook 'eigenaar' van de realisatie van de doelen en ambities die in het akkoord zijn opgenomen. De genoemde sectoren zijn allen vertegenwoordigd in het kernteam en de projectteams. Daarmee is een stevig fundament gerealiseerd onder dit sportakkoord. De sportconsulenten zorgen voor een aanjagende en verbindende rol én realiseren samen met de supporters diverse doelen. Een van de programma's in het sportakkoord is Sterk & Vitaal Verenigen, gericht op de toekomstbestendigheid en duurzaamheid van het verenigingsleven in de drie gemeenten. In iedere gemeente is een verenigingsondersteuner actief en is er een regionale agenda die gericht is op veiligheid, kwaliteit en toegankelijkheid.

Het bereik vergroten

Met een groep van 86 supporters is het bereik al erg groot. Zo zijn bijvoorbeeld alle basisscholen in de drie gemeenten supporter van het sportakkoord, waardoor (vrijwel) alle basisschoolkinderen bereikt worden. We hebben geconstateerd dat de kinderopvang lokaal reeds een partner is, maar nog niet vertegenwoordigd is in het regionale kernteam. Door ook deze sector aan te haken, vergroten we het bereik.

Uit onderzoek van de GGD blijkt dat er nog veel te winnen valt bij de inwoners die nog niet voldoen aan de beweegrichtlijn. Vandaar dat we een gericht programma zijn gestart voor inactieven in het Heuvelland. In samenwerking met de 1^e lijnszorg worden inactieven begeleid en getraind om vervolgens blijvend deel te nemen aan het lokale beweegaanbod. Dit geldt ook voor de interventie valpreventie. Doordat mensen via valpreventie interventies weer meer vertrouwen krijgen om mee te doen, groeit het aantal mensen dat in beweging komt.

Op scholen is veel aandacht voor de motorische ontwikkeling van kinderen. Kinderen die zich motorisch minder ontwikkelen, krijgen extra beweglessen aangeboden zodat ze het plezier, de vaardigheid in sport en bewegen weer ontdekken en daardoor weer gaan sporten.

Een ander speerpunt in het akkoord is inclusief sporten. In het Heuvelland mag niemand aan de kant staan en krijgt dus iedereen de kans om mee te doen.

Meer zichtbare betekenis

We geloven in de kracht en preventieve inzet van sport en bewegen. De kracht die bijdraagt aan sportief en gezond opgroeien, aan meedoen door bewegen, aan sterk & vitaal verenigen en aan de ruimte om te bewegen. Maar ook de kracht die bijdraagt aan de verbinding tussen de verschillende domeinen en sectoren. Binnen de drie gemeenten wordt beleidsmatig integraal samengewerkt, zeker binnen de diverse onderdelen van Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). We geven meer betekenis aan deze kracht door enerzijds met data aan te tonen dat sporten en bewegen zorgt voor meer geluk, beter welbevinden, minder eenzaamheid, meer zelfredzaamheid, minder zorgkosten oftewel dat sport en bewegen een zeer waardevolle bijdrage levert aan een sportieve en gezonde regio. En dit maken we vervolgens 'klein' door in de regio mensen aan het woord te laten die op individueel niveau de kracht van sport en bewegen hebben ervaren.

Bijvoorbeeld inactieve inwoners die door deelname aan het programma In Beweging weer wekelijks bewegen Een inwoner die door vrijwilligerswerk een positieve bijdrage levert aan de gemeenschap en ook bij de vereniging weer erbij hoort. Inwoners die deelnemen aan de cursus Valpreventie en die weer buiten de deur komen of een leerling van een basisschool met motorische achterstanden die via extra beweeglessen vaardiger is geworden in bewegen, daardoor sporten weer veel leuker is gaan vinden en aansluiting vond bij de plaatselijke voetbalclub.

Betrekken lokale partners

Het sportakkoord is van de genoemde 86 supporters. Zij hebben invulling gegeven aan de doelen en ambities van het akkoord en zijn vervolgens via de bestuurdersgroep en projectteams actief betrokken bij de realisatie. De gemeenten vervullen een faciliterende rol maar het eigenaarschap ligt bij de supporters (ook de drie gemeenten zijn supporter).

In 2021 is deze beweging in gang gezet om samen de schouders te zetten onder het sportakkoord 'Heuvelland in Beweging'. We zijn nu twee jaar aan de slag, hebben al diverse resultaten bereikt, speerpunten benoemd en op basis van voortschrijdend inzicht enkele onderdelen reeds herijkt. Het is dus een continue proces dat alle supporters aangaat.

Sociale veiligheid en integriteit

Binnen het programma Sterk & Vitaal Verenigen is zowel de fysieke als sociale veiligheid en integriteit een belangrijk agendapunt. Er is reeds werk gemaakt van het ondersteunen van verenigingen bij de WBTR, Risico-inventarisatie en evaluatie, EHBO, AED, Vertrouwenspersonen, VOG. Uit de periodieke verenigingsmonitor komen de behoeften van verenigingen in beeld. Binnen het akkoord werken wij vanuit initiatieven vanuit 'bottom up' en leggen wij geen onderwerpen van bovenaf op. Indien de behoefte bestaat om verder te bouwen aan de sociale veiligheid en integriteit zullen wij dit vanuit het sportakkoord faciliteren en stimuleren

Clubondersteuning

In feite is er reeds sprake van één loket per gemeente. Iedere gemeente heeft een verenigingsondersteuner actief die als aanspreekpunt, verbinder en doorverwijzer al zoveel mogelijk vraag en aanbod op elkaar afstemt. Er is wel nog een verbetering te maken aan de aanbodzijde. Gemeenten, bonden, NOC*NSF en Rabobank bieden allen clubondersteuning aan waardoor het onoverzichtelijk is wie welke ondersteuning kan bieden. Het loket moet ervoor zorgen dat met name het netwerk achter de schermen versterkt wordt en dat het SPN-platform optimaal gebruikt gaat worden.

Lokaal sportplatform

In de gemeente Eijsden-Margraten is de Sportraad Eijsden-Margraten actief. In de andere twee gemeenten is er geen lokaal sportplatform actief.

Voor de gemeenten Valkenburg aan de Geul en Gulpen-Wittem is het inrichten van een lokaal sportplatform geen doel op zich. De gemeenten werken vanuit de behoeften van de gemeenschappen en zullen initiatieven en vraagstukken die bottom-up ontstaan zoveel mogelijk faciliteren en ondersteunen. Dat geldt ook voor een eventueel lokaal sportplatform. Op dit moment zijn er in beide gemeenten geen signalen ontvangen dat de behoefte er bestaat. In de gesprekken met de sport worden de behoeften gepeild, maar er wordt dus niet op voorhand een dergelijk platform onderzocht.

Inzet lokale functionarissen sport en bewegen

Wij bouwen met de inzet van de lokale functionarissen voort op de huidige invulling, waarbij de sportconsulenten zowel lokaal als regionaal aan de slag zijn met projecten en activiteiten behorende bij de onderstaande 4 programma's te weten:

1. Sportief en Gezond Opgroeien
2. Meedoen door Bewegen
3. Sterk & Vitaal Verenigen
4. Ruimte om te Bewegen

In de komende maanden zullen we hier bovenop nog meer verbindingen leggen met GALA en diverse programma's gaan integreren.

HEUVELLAND
IN BEWEGING

